

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

**АКТУАЛЬНІ
ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ**

**Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства**

Випуск 14

Засновано у 2003 році

Рівне – 2014

ББК 71.0
А 43
УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 14 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2014. – 256 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

Афанасьєв Ю.Л. – доктор філософських наук, професор Київського університету ім. Б.Грінченка
Баканурський А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету
Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент РДГУ (відповідальний секретар)
Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Дем’янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор Луцького інституту розвитку людини „Україна”
Жилюк С.І. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Коваль Г.П. – доктор педагогічних наук, професор РДГУ
Кралуцький П.М. – доктор філософських наук, професор НУ „Острозька академія”
Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника
Кушнарєнко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор ХДАК
Поніманська Т.І. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор РДГУ
Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Троян С.С. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Костюк Л.К. – кандидат історичних наук, доцент РДГУ
Швецова-Водка Г.М. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Яремко-Супрун Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

Арцишевський Р.А. – доктор філософських наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки
Брилін Б.А. – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

ISBN 978-966-8424-77-9

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 28.11.2014 р.)

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

4. Підпригорщук Я. В. Формування механізму задоволення духовних потреб в умовах ринку / Я. В. Підпригорщук // Питання культурології: міжвід. зб., № 13. – К. : КДІК, 1994.
5. Чмихало Є. І. Деякі аспекти розвитку культурно-дозвільної діяльності в зарубіжних країнах та її кадрового забезпечення / Є. І. Чмихало // Культурно-просвітницька діяльність у сучасних умовах ринку. – К. : КДІК. – 1994.
6. Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян» // Орієнтир, 6 травн. 1999 р.
7. Friedman G. La puissance et la sagesse. – Gallimard. – 1979.
8. Fromm E. Crise de la psychoanalyse. – P. : Anthropos. – 1971. – P.189.
9. Friedman G. Sept etudes sur l'homme et la technique. – P., Gonthier, 1976.
10. Dumazedier J. Sociologie empirique du loisir. – P., 1974.

Резюме

Розглядаються концепції дозвілля та його впливу на розвиток особистості.

Ключові слова: дозвілля, культурна діяльність, особистість, вільний час.

Summary

Prosandyeyeva L.E. Cultural influence of leisure is on development of personality

Conceptions of leisure and his influence are examined on development of personality.

Key words: leisure, cultural activity, personality, spare time.

Анотация

Просандеева Л.Е. Культурное влияние досуга на развитие личности

Рассматриваются концепции досуга и его влияние на развитие личности.

Ключевые слова: досуг, культурно-досуговая деятельность, личность, свободное время.

Надійшла до редакції 10.11.2014 р.

УДК 477.32

Парчевська Д.І. – студ. спец. «Культурологія» РДГУ;
Казначесва Л.М. – к.і.н., доц. кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ

ПРОБЛЕМИ МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ (НА ПРИКЛАДІ М. РІВНЕ)

Актуальність дослідження. Останніми роками в Україні відбуваються радикальні зміни в усіх сферах суспільного життя, що стають причиною виникнення гострих проблем, серед яких й проблеми молоді. Однією зі сфер її життєдіяльності, де найбільш яскраво проявляються наслідки цих трансформацій, є дозвілля. У його просторі помітні зміни усієї системи ціннісних орієнтацій у зв'язку з падінням рівня загальної культури, руйнуванням традиційних норм та цінностей, поширенням елементів спрощеної масової культури. У створених умовах молоді люди втрачають визначеність у виборі лінії нормативної поведінки і, навіть знаючи норми й правила, не завжди їх дотримуються. Руйнуються стійкі життєві орієнтири молоді, знижується рівень культури її дозвілля. Подібна ситуація характеризується низкою негативних моментів, зокрема таких, як настрої безглуздості існування, криміналізація дозвілля, що виявляються в зростанні молодіжної злочинності, алкоголізмі, наркоманії.

Суперечливість ціннісних орієнтацій у сучасній соціокультурній ситуації призводить до того, що молоді люди втрачають здатність протистояти впливу негативним тенденціям, що сформувалися в системі молодіжного дозвілля. У зв'язку з цим актуальним є вивчення нових потреб та цінностей, що формуються в просторі дозвілля, окремих дозвіллевих видів, визначення ролі й місця дозвілля в житті сучасної молоді.

Огляд використаної літератури. Інтерес до проблем молоді постійний та стійкий у багатьох науках, зокрема у культурології, історії, філософії, соціології, психології, педагогіці. Проблема сучасного дозвілля молоді є також актуальною і знаходить своє відображення в працях зарубіжних і вітчизняних дослідників. Серед важливих для нашого пошуку праць варто виділити доробок В. Пічи, І. Єрошенко, І. Петрової, Н. Цимбалюк, Б. Трегубова, А. Запесоцького, А. Файна, В. Суртаєва, В. Лисовського, А. Маршака, Л. Боженко, В. Орлова, І. Бестужева-Лади, В. Скороходова. Проте, існує й низка невирішених проблем у галузі вивчення дозвілля молоді.

Стан сучасного дозвілля молоді розглядають вітчизняні науковці. Зокрема, В. Бочелюк та В. Бочелюк підкреслюють, що у молодості людина максимально працездатна, витримує найбільші психічні та фізичні навантаження. У цьому віці легше здобуваються усі потрібні для обраної професії знання, уміння і навички, розвиваються необхідні спеціальні особистісні і функціональні якості [1; 67–68]. Стосовно регіональної культурно-дозвіллевої практики, слід зазначити, що ці питання фактично не розглядаються у спеціальній літературі. Виключення становлять монографії С. Виткалова [2], у яких аналізується проблемний ряд культурно-дозвіллевої діяльності Рівненщини та, частково, Волині. Назвемо й його наукові розвідки, вміщені у періодичному культурологічному часописі «Народна творчість Рівненщини» [3], що друкується КЗ «РОЦНТ» Рівненської обласної ради, та окремих наукових статтях у спеціальній науковій періодиці цього ж автора [4], де питанням організації дозвілля в регіоні приділено чимало уваги.

Заслугує на схвалення й думка сучасної дослідниці І. Петрової про те, що дозвілля відіграє важливу роль у житті людини, адже вибір певного виду дозвіллевої діяльності зумовлюється його індивідуальною та соціальною цінністю в очах особистості, а змістове наповнення дозвіллевих занять відображає мету та завдання людини, які вона ставить перед собою: набуття знань і навичок, вироблення норм практичної поведінки, засвоєння інших культурних цінностей, удосконалення чи опанування різними сферами суспільної діяльності [5; 19]. Цей матеріал корисний для співставлення і критичні оцінки власної практичної діяльності місцевих організаторів.

Окремі матеріали щодо організації та проведення сучасного молодіжного дозвілля можна віднайти й у мережі Інтернет та періодичних часописах м. Рівного [8–10], однак вони стосуються переважно характеристики проведених заходів і оминають теоретико-методологічні проблеми існування галузі..

Зважаючи на нечисленність та спорадичність досліджуваного питання, а також постійні соціальні і культурні зміни у молодіжному середовищі, проблеми молодіжного дозвілля потребують системних і ґрунтовних наукових підходів. Цим і обумовлена актуальність теми даного наукового пошуку, мета якого полягає в окресленні головних проблем сучасного молодіжного дозвілля та пошукові шляхів їх вирішення (на прикладі м. Рівного).

Виклад основного матеріалу. Особливості культурно-дозвіллевої діяльності молоді багато в чому зумовлені тими складними й суперечливими процесами, що відбуваються в умовах урбанізації, що зростає, розвитку науково-технічної революції, кризи основних інститутів соціалізації, розриву між соціальною й фізіологічною зрілістю молоді, що збільшується подовженням термінів їхнього навчання. Роль дозвілля повинна полягати в розвитку творчого потенціалу молоді, організації вільного часу, забезпеченні (розширенні) поля самореалізації та самоствердження, освоєнні соціальних норм і цінностей сучасного суспільства. Пріоритетне завдання даної сфери життєдіяльності – розвиток ініціативи і творчості, що сприяє становленню молоді як активного суб'єкта соціальної діяльності.

Говорячи про освітні ініціативи в структурі вільного часу й дозвілля молоді, необхідно звернутися до тенденцій, що спостерігаються у сфері освіти. Насамперед, дослідники відносять до них масовість і неінституціональність, що являють єдину, але разом із тим внутрішньо-суперечливу лінію розвитку сучасної освіти, що відбиває, власне кажучи, її нерозривний зв'язок зі сферою вільного часу й дозвілля [1; 48]. Іншими словами, сфери освіти і дозвілля мають тенденцію до зближення: освіта перестає бути прерогативою навчальних закладів. Крім того, у наш час уже не можна заперечувати вплив на людину різнобічного спілкування, особливо це стосується кола друзів. А саме ці форми діяльності, як можна переконатися, і складають основний зміст сучасного дозвілля молоді. До однієї зі специфічних тенденцій розвитку молодіжного дозвілля належить також розвиток молодіжної субкультури, носіями якої є численні молодіжні об'єднання, що відзначаються соціальною спрямованістю, характером групових цінностей і особливістю проведення дозвілля [1; 59].

Молодість охоплює період життя від 14 до 35 років, коли людина міцно затверджується в дорослому житті. Саме в цей період вона формує свою особистість, здобуває освіту, знаходить роботу, планує сімейне життя, прагне займатися улюбленою справою, зустрічатися з цікавими людьми, відвідувати значимі місця, бути учасником важливих подій.

Традиційними формами проведення дозвілля молоді м. Рівного стали відвідування закладів культури, участь у творчих, виконавських колективах та об'єднаннях за інтересами, відвідування профільних шкіл, а саме музичних, хореографічних, спортивних, гуманітарних. Популярними серед молодих людей є відпочинок з друзями, дискотеки, тематичні вечірки, відвідування концертів, виставок, екскурсій, перегляд кінофільмів та вистав, читання книг та журналів, Інтернет-спілкування, комп'ютерні ігри, екстремальний спорт, подорожування тощо.

У сучасному соціокультурному просторі міста існує широкий вибір осередків дозвіллевої діяльності для молодих людей, а саме міські Будинки культури, Палац дітей та молоді, громадські та міські молодіжні організації і клуби, торговельно-розважальні центри, заклади відпочинку, найбільш популярними з яких є кінотеатри, театри, галереї, спорткомплекси та фітнес-центри, нічні клуби, де часто проводяться тематичні вечірки та дискотеки. Однак, незважаючи на широкий вибір культурно-дозвіллевих закладів, існує низка проблем у цій царині. Основними з них, на нашу думку, є низька інформованість молодих людей, а почасти і повна відсутність інформації щодо осередків, змісту, місця та часу проведення культурного дозвілля. Сучасна молодь не ознайомлена, а тому не усвідомлює масштабну кількість клубів та об'єднань, куди можна долучитися та брати активну участь у громадському житті. Незважаючи на те, що у місті активно функціонує чимала кількість громадських і міських молодіжних організацій, серед яких Демократична спілка молоді, Координаційне об'єднання молодіжних організацій Рівного «Комора», міська молодіжна громадська організація «Українська народна молодь Рівненщини», Рівненська міська молодіжна організація «Русич», громадська організація «Молодіжне мистецьке об'єднання», Рівненський міський молодіжний історичний клуб, міська молодіжна організація «Станиця Рівне Пласту – Національної скаутської організації України», Рівненська міська молодіжна організація «Спілка української молоді», Фондація регіональних ініціатив (ФРІ), їхня діяльність не завжди донесена до широкого кола молоді у місті. При чому, перераховані інституції – далеко не увесь перелік державних, громадських, комерційних та інших організацій, що спрямовують діяльність на організацію й проведення молодіжного дозвілля.

Не менш важливою проблемою сучасної молоді, що заважає змістовному проведенню дозвілля, є апатичність, інертність лінк молодих людей. Пасивний відпочинок, прагнення виключно до розваг і задоволення все більше витісняє активність та лідерство, беручи початок з не інформованості молодих людей, що призводить до втрати ідеалів, соціальної перспективи, життєвого оптимізму. Молоді люди часто займають споживачську форму проведення власного дозвілля, що призводить до втрати відчуття культурної цілісності, змістовності, життєвості.

Молодь міста необхідно максимально залучати до активної участі у громадському житті, дати змогу само реалізуватися, проявити необхідні якості, здібності. Щоправда, активні зрушення у цій проблемі відбуваються упродовж останнього року у зв'язку з подіями в державі. Адже саме на Майдані молодь виявила рішучу позицію і взяла на себе відповідальність за зміни, яких потребувала країна. Ці тенденції продовжилися й під час проведення АТО, коли молодь у багаточисельних волонтерських акціях та ініціативах енергійно долучилася до допомоги українській армії.

Ще однією проблемою, що стоїть на заваді змістовного проведення вільного часу молоді і не дозволяє їй проводити дозвілля відповідно до своїх потреб, є скрутне матеріальне становище, оскільки молодь рідко має змогу заробляти гроші сама, витрачаючи свій час на здобуття освіти і згодом необхідної професії; зазвичай, більшість молодих людей живе на утриманні батьків. Тож негативно на дозвілля молоді впливає підвищення плати за більшість форм дозвілля, істотне зменшення його безкоштовних форм. Ця проблема набуває масштабності, оскільки матеріальний рівень українських сімей є причиною неможливості проведення насиченого та змістовного дозвілля молодих людей.

Серед інших проблем сучасної молоді є антикультурна поведінка, зокрема пияцтво. Вживання алкоголю молодими людьми є досить актуальним, адже число молодих людей, залежних від алкоголю, на жаль, не зменшується і причини вживання спиртних напоїв різноманітні. Це і неблагополучні сім'ї, і незайнятість вільного часу, відсутність знань про наслідки алкоголізму, втеча від проблем, психологічні особливості особистості, самоствердження в колі друзів, реклама у засобах масової інформації. Зрозуміло, що з алкогольною залежністю послаблюється сила волі, проте не лише у відмові від спиртних напоїв, а й у прийманні важливих рішень повсякденного життя. Така антикультурна діяльність, безперечно, призводить до пасивності у проведенні змістовного дозвілля, привабливими стають такі форми, що несуть негативні цінності, девіантні вияви поведінки.

Висновки та перспективи досліджень. Перелік проблем сучасного молодіжного дозвілля, на жаль, можна продовжувати. Сучасний стан та аналіз існуючих проблем на прикладі м. Рівного показує їхню значимість і необхідність пошуку шляхів для їх вирішення. Для того, аби змінити ситуацію на краще, необхідно мати системний план дій, спрямований на розв'язання найбільш важливих молодіжних проблем, що турбують сьогодні кожного. На форми та види молодіжного дозвілля, безперечно, впливає низка факторів. Це і макросоціальна складова, що включає в себе особливості соціально-економічного становища в державі та її соціальну політику, і мікросоціальний чинник, що включає особливості способу і стилю життя сім'ї, навчального чи трудового колективу, неформальних молодіжних груп, і насамкінець – особистісний, що включає в себе особливості переважно морально-ціннісної й мотиваційно-настановних сфер кожної людини. Зважаючи на це, пріоритетними у сфері організації молодіжного дозвілля мають стати усі напрями, що позитивно впливатимуть на становлення особистості.

Список використаної літератури:

1. **Бочелюк В. Й.** Дозвіллезнавство : Навч. посіб. / Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. – К. : Центр навч. літератури, 2006. – 208 с.
2. **Виткалов С. В.** Прикладні проблеми культури в регіоні: досвід Рівненщини / С. В. Виткалов // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 20, у 2-х тт., т.2. – Рівне : РДГУ, 2014. – С. 85–91.
3. **Виткалов С. В.** Рівненщина: культурно-мистецький потенціал в парадигмах сучасності: моногр. / С. В. Виткалов. – Рівне: ППДМ, 2012. – 416 с.; Виткалов С.В. Культурно-мистецька Україна в регіональних вимірах : моногр. / С. В. Виткалов. – Рівне : М. Дятлик, 2014. – 362 с.
4. **Виткалов С. В.** Творчий портрет художнього керівника КЗ «Міський Палац культури «Текстильник» Руслана Алексюка / С. В. Виткалов // Народна творчість Рівненщини, 2014. Вип. 2. – С. 5–9; Виткалов С. В. Культурно-освітня діяльність в умовах глобалізації і проблеми галузі / С. В. Виткалов // Народна творчість Рівненщини, 2013. – № 1. – С. 7–12.
5. **Петрова І. В.** Дозвілля в зарубіжних країнах: підручн. / І. В. Петрова. – К. : Кондор, 2008. – 408 с.
6. **Ковальчук Т. І.** Основи педагогічної дозвіллевої діяльності / Ковальчук Т. І. – К. : НАКККіМ. – Ч. I. – 2010. – 277 с.
7. **Крестьянов В. П.** Педагогика досуга: Учебн. пос. для студ. пед. вузов и высш. учебн. завед. культуры / Крестьянов В. П. – Орел : ОГУ. – 2010. – 156 с.
8. <http://volyn.rivne.com/ua/arhive/2012-09-08/2143>
9. <http://www.molody.ukrwest.net>
10. <http://old.niss.gov.ua/Monitor/april08/27.htm>

Резюме

Досліджуються особливості, форми проведення та проблеми сучасного молодіжного дозвілля, робиться спроба пошуку шляхів їх вирішення на прикладі м. Рівне.

Ключові слова: дозвілля, молодь, вільний час, сучасні проблеми молодіжного дозвілля, м. Рівне.

Анотация

Парчевська Д.І., Казначеева Л.М. Проблемы молодежного досуга в современном обществе (на примере г. Ровно)

Исследуются особенности, формы проведения и проблемы современного молодежного досуга, делается попытка поиска путей их решения на примере г. Ровно.

Ключевые слова: досуг, молодежь, свободное время, современные проблемы молодежного досуга, г. Ровно.

Summary

Parchevska D.I., Kaznacheeva L.M. Problems of youth leisure at contemporary period of time (through the example of city Rivne)

This article discloses the specificities, forms of performance and problems of modern youth leisure. There was given an attempt of searching ways of solving these issues through the example in Rivne.

Key words: leisure, youth, spare time, modern problems of youth leisure, city Rivne.

Надійшла до редакції 3.11.2014 р.

УДК 379.82«7124»

Трохимчук М. – студ. спец. «Культурологія» РДГУ

ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ В УКРАЇНІ

На початку XXI ст. в Україні відбулися радикальні зміни в усіх сферах суспільного життя, що стали причиною виникнення низки гострих проблем, серед яких і проблеми молоді. Однією зі сфер її життєдіяльності, де яскраво проявляються наслідки цих трансформацій, є дозвілля. У його просторі помітні зміни системи ціннісних орієнтацій у зв'язку з падінням рівня загальної культури, руйнуванням традиційних норм і цінностей, поширенням елементів спрощеної масової культури. В умовах глибокої фінансової кризи, кризи культури, ідеології, моралі, освіти і виховання молодь дедалі більше втрачає духовно-світоглядні орієнтири у формуванні життєвих планів, дезорієнтується в загальнолюдських цінностях. Спрощення життєвих орієнтирів молоді зумовлює зниження рівня культури дозвілля та вільного часу. Суперечливість ціннісних орієнтацій у сучасній соціокультурній ситуації призводить до того, що молоді люди втрачають здатність протистояти впливу негативних тенденцій (алкоголізму, наркоманії, злочинності тощо), які набирають силу в системі молодіжного дозвілля і характеризуються низкою негативних моментів: пасивністю, безглуздя існування, антисоціальними явищами. Відтак дослідження проблем та тенденцій розвитку вільного часу і дозвілля української молоді в нових соціокультурних умовах, розкриття реального стану ціннісних орієнтацій молоді є актуальним.

Проблемам проведення вільного часу та молодіжного дозвілля на сучасному етапі присвячено низку досліджень зарубіжних і вітчизняних вчених, зокрема Н. Бабенко [1], В. Пічі [5], а також розвідки В. Дімова, І. Євтеєвої, О. Карпуніної, О. Кучера, О. Мартиненко, В. Орлової, Л. Когана, І. Петрової, О. Семашка [5], Н. Цимбалюк [6], Г. Щерби [8], Р. Яремкевич [8] та ін.

Дослідники відзначають, що проблема полягає в необхідності використання виховного потенціалу всіх сфер життєдіяльності особистості, підвищення ефективності її реалізації, вивчення молодіжного дозвілля, яке практично є не досить розробленим. Це потребує перебудови форм суспільної організації дозвілля, що склалися, визнання їх предметом постійної турботи не тільки культурно-освітніх закладів, а й суспільства тощо.

Усталені звички і можливості проведення вільного часу, його структура впливають на загальний розвиток молодої людини. Водночас сформовані цінності та навички зумовлюють вибір того або іншого способу проведення дозвілля. Духовність особистості, у свою чергу, формується за можливості на певному етапі свого розвитку зробити власний відбір культурних цінностей та ціннісних життєвих орієнтацій. На жаль, соціокультурна дозвіллева ситуація в Україні перебуває у кризовому становищі. Про це свідчать такі факти:

- незначна кількість або тотальна відсутність (за регіонами) державних закладів культури й дозвілля для молоді;
- зростаючий рівень пасивності дозвілля і, відповідно, втрата молоддю відчуття культурної цілісності, змістовності, життєвості;
- зі зростанням технічної досконалості самоорганізоване, цікаве дозвілля відмирає;
- скрутне матеріальне становище більшої частини молоді не дозволяє проводити дозвілля відповідно до своїх запитів і потреб [1].

ЗМІСТ

<i>Постоловський Р.М.</i> Потенційні можливості університету в регіоні	3
<i>Виткалов С.В.</i> X Всеукраїнська науково-практична конференція «Українська культурно-мистецька практика в історичній ретроспективі» у м. Рівне	5
<i>Виткалов В.Г.</i> Наукові проблеми України в аспекті культурно-мистецької практики	6

РОЗДІЛ I.

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ

<i>Князікевич А.В.</i> Весільна обрядовість Східного Полісся: етнографічний матеріал, зібраний у с. Паліївка Ямпільського району Сумської області (липень 2013 р.)	11
<i>Процук В.В.</i> До питання про особливості пісенно-танцювального фольклору Волинського Полісся	17
<i>Пилипак М.А.</i> Весільна обрядовість Українців Альшеївського району Республіки Башкортостан	21
<i>В'юн К.В.</i> Етнографічна спадщина Українців у музеях діаспори	27
<i>Сінельнікова В.В.</i> Господарська діяльність Українців Нижнього Поволжя: землеробство (історико-етнографічна довідка XVIII-XX ст.)	29
<i>Волковічер Т.М.</i> Українські сюжетні рушники з написами (кін. XIX – перша пол. XX ст.): взаємодія народної і масової культури	34
<i>Карпова Л.О. Магеря О.П.</i> Моральні традиції української сім'ї	39
<i>Просандєєва Л.Є.</i> Культурний вплив дозвілля на розвиток особистості	42
<i>Парчевська Д.І., Казначеева Л.М.</i> Проблеми молодіжного дозвілля на сучасному етапі (на прикладі м. Рівне)	46
<i>Трохимчук М.</i> Проблеми та тенденції розвитку сучасного молодіжного дозвілля в Україні	49
<i>Маринич Л.М., Костюк Л.К.</i> Придорожні хрести на теренах Рокитнівщини: історія, інтерпретація, смисли	53
<i>Ясковець О.В.</i> Українські традиції випікання хліба: етнорегіональний аспект (за матеріалами опитування у Корецькому районі)	55
<i>Павлуш К.</i> Свято Купала: традиції та сучасна культурна регіональна практика	58
<i>Полюхович О.В., Костюк Л.К.</i> Весілля в духовній культурі населення Рівненського Полісся: традиції та новітні навіщення	61
<i>Чуб Г.В.</i> Діти у великодньому святі України	65
<i>Обух Л.В.</i> Культурно-освітня діяльність українців у Східній Словаччині (методичне забезпечення навчального процесу в середині XX ст.)	69
<i>Кметюк Т.В.</i> Збереження національних традицій на фестивалі «Українська весна» у Польщі	72
<i>Мартинюк О.</i> Сутність поняття «свято» у працях науковців	76
<i>Оборська С.В.</i> Традиції українського модерну в оздобленні сільського житла Київщини	80
<i>Кюнцилі Р.</i> Унікально-універсальні співвідношення церковної архітектури українського села	83

РОЗДІЛ II.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ

<i>Ясінський М.М.</i> Інформаційна концепція культури	87
<i>Репін А.</i> Функції масової культури	89
<i>Шило М.</i> Розвиток інтелектуальної культури українців під впливом глобалізаційних процесів	94
<i>Новоселецький М.Ю.</i> Культурно-історичний аспект курсу фізики	97
<i>Жук В., Давидюк Л.</i> Діяльність рівненського центру ПК та ППК НАКККІМ із підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів	101
<i>Якубова Т.А.</i> Біографія Т.Шевченка в польських енциклопедіях С.Оргельбранда та А. Вислицького (за матеріалами польськомовного фонду НБУВ)	105

<i>Гірняк Г.З.</i> Реформування системи органів місцевого самоврядування в Україні: концепція, проблеми, досвід	108
<i>Сапфірова Н.М.</i> Щоденник Н.Пташкіної як документальне свідoctво історії родини Й. Маршака у пореволюційний період (1918-1920)	113

РОЗДІЛ III.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Сойчук Р.Л.</i> Феномен «національного самоствердження особистості» у науково-теоретичних виданнях	118
<i>Миколасенко О.М., Кучина Н.І.</i> Основні підходи до визначення поняття «гра» в історичній ретроспективі	121
<i>Ластовецька Л.В.</i> Хорові твори сучасних композиторів Галичини в педагогічному репертуарі ВНЗ	127
<i>Дудик Р.</i> Питання формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-диригентів	130
<i>Зайцева О.</i> Питання розвитку поліфонічного слуху учнів старших класів ДМШ у наукових дослідженнях	133
<i>Лацівська Я.В.</i> Проблеми формування позитивного ставлення до навчання студентів у педагогічних дослідженнях	136
<i>Войтович Г.О.</i> Моральна культура майбутнього вчителя музичного мистецтва: теоретичний аспект	140
<i>Крижановська Т.І.</i> Методичні аспекти реалізації інтегративного підходу в процесі викладання курсу «українська музична література» у ВНЗ і рівня акредитації	144
<i>Вишотравка Л.І.</i> Клас удосконалення професійних танцівників: педагогічна методика Асафа Мессерера	147
<i>Мазурок І.В., Кругляченко А.Ю.</i> Самостійна робота студентів педагогічного коледжу як чинник формування професійності	151
<i>Мельник Л.В.</i> Фахова компетентність майбутнього вчителя музики як складова навчального процесу	154
<i>Колесніков С.А.</i> Шляхи формування компетентності майбутнього вчителя музики	158
<i>Каленюк О.М.</i> Художнє витинанкарство в контексті підготовки майбутнього художника-педагога	162
<i>Чернюшок О.В.</i> Техніка «Квілте» у декоративній текстильній композиції	167
<i>Дудик Р.В.</i> Процес художньо-педагогічного спілкування учителя музики з хоровим колективом	169
<i>Пішванова В.О.</i> Адаптивні механізми післядипломної освіти	173
<i>Нурулліна І.</i> Молодіжні неформальні рухи в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ століття)	177
<i>Понадин Т.</i> Соціальні проблеми в Україні крізь призму діяльності жіночих організацій	180
<i>Петровиц В.В., Бокій Т.Ф.</i> Використання засобів музейної педагогіки у культурно-освітній діяльності музею	184
<i>Опришко І.П., Казначєєва Л.М.</i> Молодіжний сленг та особливості його перекладу у німецькій літературі	188

РОЗДІЛ IV.

МИСТЕЦТВО У РОЗМАЇТТІ ВИЯВІВ

<i>Шман С.Ю.</i> Ікона в музейному фонді: дослідження та реставрація Ю.О. Олсуф'єва	192
<i>Зорич Ю.</i> Театри українських міст періоду 1943-1945 років	195
<i>Горох Г.С.</i> Дитяча хорова творчість Рівненщини в період державної Незалежності України	198
<i>Радченя Т.Ф.</i> Сучасна патріотична музика в Україні	202
<i>Гончарук В.</i> Пошуки композиційно-пластичної та образної виразності у творах Львівських скульпторів другої половини 1980-1990-х рр.	206
<i>Матоліч І.Я.</i> Дослідницька праця та навчальний процес на кафедрі історії і теорії мистецтва Львівської Національної Академії Мистецтв	209

Христюк Ю.С. Функціональна обумовленість дитячого інтровертивного ігрового середовища в громадських закладах	212
Погребняк Г.П. Авторське кіно в міжнародному фестивальному просторі	215
Зінчук І. Творчий злет «Пікардійської терції»	218
Боровець О.О., Казначесва Л.М. Взаємодія національних музичних культур Сходу та Заходу на сучасному етапі	221
Шевчук Б.М. Особливості формування імпресіоністської течії на теренах Європи кінця XIX – початку XX ст.	224
Чайковська А.А. Мистецька спадщина Г.Нарбута у контексті розвитку графічного мистецтва України	228
Ковтун М.М. Тема материнства в творчості Т. Шевченка-художника	233
Волошина В.М., Шолудько Н.Г. Анімація в туризмі як предмет наукового дослідження	236
Поліщук Ю. Кантата «Дніпро реве» Д.Січинського: особливості втілення художнього образу	239
Соїч В.П. Стан, проблеми та перспективи розвитку закладів культури на селі	242
Гищак Г.Я. Культурно-дозвіллева діяльність закладів культури Самбірщини	246
Новосад О. Музичне мистецтво Волині періоду державної незалежності України	249